

Perusopetuksen opetussuunnitelman muutos luku 7.

VAPSILTK 20.05.2025 § 36
174/12.00.02/2021

Selostus

Opetus- ja kulttuuriministeriön valmisteleman perusopetuslain muutoksen seurauksena oppimisen tuki uudistuu esi- ja perusopetuksessa. Uudistuksen tavoitteena on tukea lapsia ja oppilaita varhaisessa vaiheessa ja vahvistaa inklusiivisia toimintatapoja koulutuksessa. Lakimuutokset astuvat pääosin voimaan 1.8.2025.

Opetushallitus on päivittänyt esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet uuden lainsäädännön mukaiseksi. Päivitetyt perusteiden luvut julkaistaan erillisenä määräyksenä, joka kumoaa vuoden 2014 opetussuunnitelmien perusteisiin sisältyvät vastaavat luvut. Opetushallituksen päivittämä opetussuunnitelman yleinen osio on liitteenä.

Oppimisen tuen uudistus vahvistaa lapsen ja oppilaan oikeutta saada varhaista, omassa ryhmässä toteutettavaa tukea, kuten yleistä tukiopetusta, erityisopettajan antamaa opetusta tai opetuskielen tukiopetusta.

Jos ryhmässä toteutettava tuki ei riitä, tuen tarpeessa olevat lapset ja oppilaat voivat saada myös henkilökohtaista tukea, kuten säännöllistä erityisopettajan antamaa opetusta pienryhmässä tai erityisluokanopettajan antamaa opetusta erityisluokassa.

Lapsen etu on ensisijainen periaate, kun tukea ja sen järjestämistä suunnitellaan. Oppimisen tuen uudistuksella halutaan tarjota entistä joustavampi tukijärjestelmä, joka paremmin vastaa lasten ja oppilaiden moninaisiin tarpeisiin.

Uudistuksessa olennaisinta on, että opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tuen muodot suunnitellaan sellaisiksi, että ne tukevat kunkin ryhmän oppimisen edellytyksiä. Tämä muuttaa tuen painopistettä ennaltaehkäisevään suuntaan

Uudistus lisää velvoitetta suunnitella ja toteuttaa opetusta ryhmän tarpeiden mukaan. Tuen keinoja voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttäminen, samanaikais- ja yhteisopetuksen lisääminen ja oppimisympäristön esteettömyyden ja saavutettavuuden parantaminen.

Eriyttäminen tarkoittaa opetuksen mukauttamista oppilaan tarpeisiin opetusjärjestelyjen, oppimisympäristön, opetusmenetelmien, materiaalien tai arvioinnin avulla. Samanaikais- ja yhteisopetus puolestaan tarkoittaa kahden opettajan, kuten luokan- ja erityisopettajan, yhdessä opettamista.

Esi- ja perusopetuksen tuen uudistukseen liittyvät opetussuunnitelmapäivitykset tuovat muutoksia opettajan käytännön työhön. Uudistus vähentää erillisiä tuen tarpeen arviointiin ja tuen toteuttamisen suunnitteluun liittyvien asiakirjojen määrää. Samalla uudistus selkeyttää tuen tarpeen arvioinnin, suunnittelun ja päätöksenteon kokonaisuutta. Toisaalta uudistus lisää opettajan vastuuta toteuttaa tukea ryhmän tarpeiden mukaisesti.

Oppimisen edistymisen ja hyvinvoinnin seuranta tulee entistä näkyvämmäksi opettajan työssä, sillä opettajan tulee suunnitella opetusjärjestelyt ryhmän tarpeiden mukaan ja tehdä tarvittaessa muutoksia oppimisen tueksi. Opettajien yhteistyö korostuu aiempaa enemmän tuen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Myös oppimisen tuen prosessit ja käsitteistö uudistuvat. Jatkossa esi- ja perusopetuksessa ei enää käytetä perinteisiä tuen tasoja, kuten yleistä, tehostettua ja erityistä tukea, vaan tuki perustuu konkreettisiin pedagogisiin ratkaisuihin ja tukimuotoihin ryhmän ja lasten tarpeiden mukaisesti.

Tarvittaessa yksilöllisiä tukitoimia järjestetään sekä esi- että perusopetuksessa. Uudistus ei muuta sitä, että opetusryhmät tulee muodostaa siten, että esi- ja perusopetukselle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa. Uudistus koskee kaikkia tuen tarpeessa olevia lapsia ja oppilaita sekä esi- ja perusopetuksen järjestäjiä.

Johtamisella on uudistuksessa iso merkitys. Tuen järjestelmää ja inklusiivista toimintakulttuuria tulee johtaa aktiivisesti jokaisessa esiopetuspaikassa ja koulussa.

Lyhyesti:

- Keskiössä oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja inklusiivisen toimintakulttuurin kehittäminen.
- Ryhmässä toteutettava tuki ensisijainen tukimuoto: tukea useammalle ja ennaltaehkäisevästi omassa ryhmässä, oman opettajan opetuksessa.
- Opetussuunnitelmassa kuvattu ja paikallisesti toteutettava opettajien ja muun opetus- ja kasvatushenkilöstön yhteistyö vahvistaa tuen suunnittelua ja toteutumista.
- Päätöksenteko vahvistaa lasten ja oppilaiden oikeusturvaa ja tekee annettavat tukitoimet paremmin näkyväksi huoltajille.
- Kaikille opetussuunnitelman tavoitteista tai sisällöistä poikkeamisille tulee olla suunnitelma sekä päätös.
- Tavoitteena varmistaa, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus osallistua opetukseen ja suorittaa perusopetuksen koko oppimäärä.

Paikallisesti päätettävät asiat tuodaan lautakunnan päätettäväksi myöhemmin.

Valmistelija	Yhtenäiskoulun ja lukion rehtori Marttiina Sihvola
Esittelijä	Hallintojohtaja Mervi Palmu
Päätösehdotus	Vapaa-aika- ja sivistyslautakunta merkitsee asian tiedoksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.